

**ŽSR, Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice,
úsek trate Liptovský Mikuláš – Poprad – Tatry (mimo),
1. etapa (úsek trate Poprad Tatry (mimo) – Lučivná,
UČS 401 – UČS 403, žkm 200,300 – 213,000)**

**Stavebný objekt SO 402-33-05
Žst. Svit, rekonštrukcia železničného mosta v nžkm 207,356 (sžkm 207,369)**

Objednávateľ: REMING CONSULT a.s., Trnavská 27, Bratislava

**Primerané posúdenie vplyvov
na územie európskeho významu SKUEV0309 Poprad**

august 2016

Obsah

1. Úvod	3
2. Vyhodnotenie podkladov pre primerané posúdenie	3
3. Popis postupu pri spracovaní primeraného posúdenia	4
4. Informácie o projekte	6
4.1. Základné údaje o projekte	6
4.2. Údaje o vstupoch	7
4.3. Údaje o výstupoch	8
5. Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000	9
6. Hodnotenie vplyvov na dotknuté územia sústavy Natura 2000	10
6.1. Identifikácia dotknutých predmetov ochrany	10
6.2. Vyhodnotenie vplyvov na predmety ochrany	13
6.3. Vyhodnotenie možných kumulatívnych vplyvov	21
7. Vyhodnotenie vplyvov projektu na integritu územia sústavy Natura 2000	21
8. Návrh zmierňujúcich opatrení	21
9. Záver	22
10. Použité zdroje údajov	22
11. Prílohy	24

1. Úvod

Primerané posúdenie vplyvov projektu „ŽSR, Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice, úsek trate Liptovský Mikuláš – Poprad – Tatry (mimo), 1. etapa (úsek trate Poprad Tatry (mimo) – Lučivná, UČS 401 – UČS 403, žkm 200,300 – 213,000)“ na územie európskeho významu SKUEV0309 Poprad (ďalej len „primerané posúdenie“) je spracované v súlade s požiadavkou na primerané posúdenie vplyvu projektov a plánov na územia sústavy Natura 2000 podľa čl. 6.3 a 6.4 smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch) v súvislosti s uplatnením § 28 zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Predmetom primeraného posúdenia je stavba: „ŽSR, Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice, úsek trate Liptovský Mikuláš – Poprad – Tatry (mimo), 1. etapa (úsek trate Poprad Tatry (mimo) – Lučivná, UČS 401 – UČS 403, žkm 200,300 – 213,000)“, konkrétne UČS 402 - **stavebný objekt SO 402-33-05 Žst. Svit, rekonštrukcia železničného mosta v nžkm 207,356 (sžkm 207,369)** (ďalej len „Projekt ŽSR“). Investorom stavby sú Železnice SR, Klemensova 8, 813 61 Bratislava v zastúpení spoločnosťou REMING CONSULT a. s., Trnavská 27, 831 04 Bratislava.

Primerané posúdenie Projektu ŽSR je spracované na základe objednávky spoločnosti REMING CONSULT, a.s. Bratislava pod č. 188/1601/16 zo dňa 3. 8. 2016.

Primerané posúdenie Projektu ŽSR je spracované v zmysle príručky: Metodika hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v Slovenskej republike, Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 2014 (ďalej len „metodika“).

2. Vyhodnotenie podkladov pre primerané posúdenie

Všetky podklady, dokumenty, literatúra a iné zdroje použité pri spracovaní tohto primeraného posúdenia sú uvedené v príslušnej časti č. 10. *Použité zdroje údajov*.

Údaje o umiestnení, technickom a technologickom riešení Projektu ŽSR pre potreby primeraného posúdenia boli získané z podkladov, ktoré dodal objednávateľ, predovšetkým z projektovej dokumentácie pre realizáciu stavby. Predpokladané vplyvy boli identifikované na základe vstupov a výstupov Projektu ŽSR, ktoré vyplynuli z predloženej projektovej dokumentácie, z dokumentácie predchádzajúceho posúdenia vplyvov stavby na životné prostredie a z konzultácií s objednávateľom a projektantom. Takto získané vstupné údaje o Projekte ŽSR možno vyhodnotiť ako úplné a postačujúce pre potreby primeraného posúdenia.

Identifikácia dotknutých lokalít sústavy NATURA 2000 vyplynula priamo z požiadavky objednávateľa, ktorá bola špecifikovaná v objednávke č. 188/1601/16 ako primerané posúdenie vplyvov na územie európskeho významu SKUEV0309 Poprad (ďalej len „UEV Poprad“). Zdrojom údajov o dotknutom území a jeho predmete ochrany boli Výnos MŽP SR, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu na Slovensku, Uznesenie vlády č. 577/2011, ktorým sa schvaľuje návrh aktualizácie národného zoznamu území európskeho významu, štandardný dátový formulár územia

európskeho významu SKUEV0309 Poprad (ďalej len „SDF“), Program starostlivosti o chránený areál Poprad (územie európskeho významu) (ďalej len „PS Poprad“), informačný a monitorovací systém a databázy Štátnej ochrany prírody SR, publikácie a dokumenty dostupné na <http://www.sopsr.sk/natura/> a iné dostupné zdroje (údaje Slovenského rybárskeho zväzu, ichtyologické prieskumy a i.). Údaje získané z dostupných zdrojov boli doplnené a overené terénnou obhliadkou v dotknutom úseku UEV.

Pre posúdenie kumulatívneho vplyvu na územie UEV Poprad bol ako zdroj údajov využitý informačný systém EIA/SEA, územné plány obcí, nadradené koncepčné dokumenty.

Po zohľadnení charakteru vstupov a výstupov Projektu ŽSR boli dostupné zdroje údajov o území a predmete ochrany a výsledky terénnej obhliadky vyhodnotené ako postačujúce pre potreby primeraného posúdenia, najmä s ohľadom na použitý princíp predbežnej opatrnosti pri identifikácii dotknutých predmetov ochrany.

3. Popis postupu pri spracovaní primeraného posúdenia

V rámci prípravných prác boli preštudované a konzultované podklady k Projektu ŽSR dodané objednávatelom a bolo vyhodnotené umiestnenie vo vzťahu k dotknutému územiu UEV Poprad v mapových podkladoch a terénnou identifikáciou.

Na základe dodaných podkladov boli identifikované relevantné vstupy a výstupy Projektu ŽSR, ktoré môžu mať dopad na územie UEV Poprad. Pre ďalšie posúdenie boli vyhodnotené relevantné vplyvy počas realizácie rekonštrukcie železničného mosta a predpokladané zmeny už pôsobiacich vplyvov počas prevádzky železničnej trate po ukončení modernizácie.

Na základe lokalizácie vstupov a výstupov bola identifikovaná v rámci UEV Poprad lokalita, ktorá bude priamo dotknutá realizáciou Projektu ŽSR (úsek toku a brehov v križovaní mostom v dosahu stavebných prác) a úsek UEV Poprad, ktorý bude ovplyvnený nepriamymi výstupmi (nadväzujúci úsek toku po prúde pod železničným križovaním po cestný most). Prevádzkové vplyvy sa dotýkajú lokality premostenia a bezprostredne nadväzujúcich úsekov UEV. Vymedzenie dotknutej lokality je zrejmé z priloženej situácie.

Na takto vymedzenom úseku bol vyhodnotený možný výskyt biotopov a druhov z predmetu ochrany, pričom sa vychádzalo predovšetkým z Programu starostlivosti o CHA Poprad (UEV). Reálne zastúpenie biotopov bolo overené terénnou obhliadkou a prieskumom v dotknutom úseku UEV. V prípade druhov európskeho významu z predmetu ochrany boli údaje z Programu starostlivosti, biomonitoringu a ďalších zdrojov overené terénnym vyhodnotením pravdepodobnej prítomnosti druhov na lokalite na základe zhodnotenia vhodnosti miestnych biologických a ekologických podmienok a na základe zisťovania pobytových znakov (vydra riečna).

Pre potreby primeraného posúdenia boli vzaté do úvahy všetky biotopy európskeho významu a druhy európskeho významu, ktoré sú uvedené ako predmet ochrany v relevantných podkladoch UEV Poprad, vrátane biotopov a druhov, ktoré boli na základe spresnenia údajov o území v PS Poprad vypustené (biotop 3260, druh hlaváтка podunajská), resp. doplnené (biotop 3240, druh bobor vodný).

Dotknuté biotopy európskeho významu boli určené s pomocou kritérií:

- výskyt biotopu na lokalite a v nadväzujúcom úseku,
- predpoklad priameho záberu biotopu,
- možnosť ovplyvnenia nepriamymi vplyvmi.

V prípade druhov živočíchov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany UEV, boli dotknuté druhy a potenciálny dopad určené na základe kritérií:

- viazanosť druhu (generačná, topická, trofická, migračná) na časť územia UEV v dosahu predpokladaných vplyvov – výskyt zásadných miest z hľadiska biológie druhu,
- citlivosť druhu na predpokladané vplyvy,
- mobilita druhu.

Výsledok identifikácie dotknutého predmetu ochrany UEV Poprad je uvedený v tabuľkovom prehľade, kde sa uvádza pre každý biotop a druh možnosť ovplyvnenia heslom *áno/nie* a zdôvodnenie na základe posúdenia podľa zvolených kritérií.

Ďalšie posúdenie sa vzťahuje na druhy, ktoré boli identifikované ako dotknuté výstupmi Projektu ŽSR.

Výsledný vplyv bol vyhodnotený z hľadiska významnosti pre každý dotknutý biotop a druh s použitím stupnice a kritérií odporúčaných metodikou:

číselná hodnota	významnosť vplyvu	popis významnosti vplyvu
- 2	významný negatívny vplyv	Nepriaznivý vplyv na integritu územia podľa čl. 6.3 smernice o biotopoch. Významný rušivý až likvidačný vplyv na biotop alebo populáciu druhu, alebo ich podstatnú časť; významné narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, významný zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu. Vylučuje schválenie projektu.
- 1	mierne negatívny vplyv	Mierny, nevýznamný negatívny vplyv. Mierne rušivý vplyv na biotop či populáciu druhu; mierne narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, okrajový zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu. Možno ho zmierniť alebo vylúčiť navrhnutými zmierňujúcimi opatreniami. Nevylučuje schválenie projektu.
0	nulový vplyv	Žiadny preukázateľný vplyv.
+ 1	mierne pozitívny vplyv	Mierne priaznivý vplyv na biotop alebo populáciu druhu, mierne zlepšenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, mierne priaznivý zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu.
+ 2	významný pozitívny vplyv	Významný priaznivý vplyv na biotop alebo populáciu druhu, významné zlepšenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, významný priaznivý zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu.

Pre posúdenie významnosti vplyvu na dotknuté územie európskeho významu a jeho integritu bolo v súlade s metodikou prijaté kritérium, že výsledný dopad na celé UEV v rámci stupnice významnosti zodpovedá zaradeniu najvýznamnejšieho vplyvu na dotknutý druh alebo druhy z predmetu ochrany.

Za účelom posúdenia možných kumulatívnych vplyvov bolo vykonané overenie ďalších projektov, resp. plánov v území podľa nasledovných kritérií:

- priamy zásah projektu/plánu do lokality UEV Poprad
- nepriame ovplyvnenie predmetu ochrany UEV Poprad výstupmi projektu/plánu.

4. Informácie o projekte

4.1. Základné údaje o projekte

4.1.1. Lokalizácia projektu

Kraj: Prešovský

Okres: Poprad

Katastrálne územie: Svit

Parcela č. 494/1

Stavebný objekt SO 402-33-05 Žst. Svit, rekonštrukcia železničného mosta v nžkm 207,356 (sžkm 207,369) je situovaná na severnom okraji mesta Svit v lokalite, kde železničná trať križuje vodný tok Popradu. Pozemok je súčasťou zastavaného územia mesta Svit. Situácia lokality Projektu ŽSR je súčasťou príloh.

4.1.2. Stručný popis technického a technologického riešenia

Realizácia stavebného objektu zahŕňa demontáž existujúceho železničného mosta a výstavbu nového na jeho mieste za účelom prevedenia dvojkoľajnej železničnej trate s návrhovou rýchlosťou 160 km/h ponad rieku Poprad.

Most križuje vodný tok kolmo, dĺžka mosta je 32,70 m, dĺžka premostenia 23,40 m, šírka 11,92 m, stavebná výška 2,26 m.

Búracie práce pozostávajú z demontáže hornej stavby existujúceho mosta, pričom oceľová konštrukcia sa vyzdvihne vcelku a odvezie upravená na šírku vhodnú pre cestnú dopravu. Následne sa vybúrajú úložné prahy, opory, rovnobežné krídla a časti základov. Pôvodné základy sa preinjektujú a na vtokovej strane sa dobudujú nové, na ne sa vybetónujú nové opory, prahy a rovnobežné krídla.

Na úložné prahy sa umiestni horná stavba - oceľové ložiská a na ne oceľová trámová konštrukcia s hornou mostovkou, ktorá bude dovezená po železničnej trati.

Dno koryta toku ostane v pôvodnom stave bez úpravy. Zemné práce sa vykonajú v mieste brehov, tieto budú upravené do spádu 1:1 a opevnené dlažbou z riečnych valúnov v cementovej malte na štrkopieskovom lôžku. Úprava sa navrhuje v celkovej dĺžke 21,80 m na oboch brehoch. Nad brehom po oboch stranách koryta v podmostí ostane zachovaná cca 3 m široká berma. Niveleta pravostrannej a časti ľavostrannej bermy prevyšuje hladinu vody pri dosiahnutí prietoku Q_{100} na úrovni 735,937 m n. m.. Technické riešenie stavby je zobrazené v prehľadnom výkrese pôdorysu a rezov, ktorý je v prílohách (prevzaté z PD, Reming Consult, a. s., Bratislava, 2011).

Súčasťou stavby je izolácia a odvodnenie konštrukcie, zábradlie, na výtokovej strane mosta bude umiestnená protihluková stena. Na povrchovú úpravu a ochranu budú použité izolácie a ochranné nátery dolnej a hornej stavby, ktoré spĺňajú požiadavky na styk s vodným prostredím.

Pre potreby rekonštrukcie sa vybudujú dočasné stavebné prístupy, a to po oboch stranách trate od existujúceho železničného priecestia ku košickej podpere (cca 150 m)

a od cesty I/18 k žilinskej opore (cca 200 m). Pri košickej opore sa vybudujú na oboch stranách manipulačné plochy pre zapätkovanie autožeriavu, každá cca 450 m². Prístupy a manipulačné plochy budú riešené ako spevnené zo železobetónových prefabrikátov uložených na štrkovej vrstve. Umiestnenie je zrejmé zo situácie v prílohách.

Rekonštrukcia bude prebiehať v dvoch etapách za nepretržitej prevádzky železničnej trate v obmedzenom režime po jednej koľaji. Počas demontáže a stavby mosta na koľaji č. 1 bude doprava prebiehať po koľaji č. 2. V druhej etape sa doprava presmeruje na koľaj č. 1 cez novovybudovaný most, demontuje sa konštrukcia a opora pre koľaj č. 2. a vybuduje sa nová.

Prevádzka železničnej trate po ukončení rekonštrukcie mosta bude prebiehať v rozsahu súčasnej prevádzky, pričom rýchlosť dopravy sa zvýši na 160 km/h.

4.1.3. Predpokladaný termín realizácie

Termín začatia realizácie aj spustenia prevádzky Projektu ŽSR sa predpokladá v r. 2017. Predpokladaná dĺžka výstavby železničného mosta je 6 mesiacov, práce v koryte toku pri úprave brehov sa odhadujú na cca jeden týždeň.

4.1.4. Predpokladané cezhraničné vplyvy

Vzhľadom na umiestnenie a charakter Projektu ŽSR sa vplyvy presahujúce štátne hranice nepredpokladajú.

4.2. Údaje o vstupoch

4.2.1. Záber pôdy

Predmetom Projektu ŽSR v danom úseku UEV Poprad je rekonštrukcia existujúceho železničného mosta, pričom spodná stavba bude realizovaná v pôdoryse pôvodného mosta. Opevnenie brehu pod mostom presahuje pôdorys mosta o cca 5 m do oboch strán. Trvalý záber sa vzťahuje na pozemok, ktorý je vedený ako zastavaná plocha a je súčasťou železničnej trate, vzhľadom na výskyt biotopu európskeho významu na tejto ploche, však ide o relevantný vstup, ktorý je ďalej posudzovaný.

Dočasný záber pôdy sa vzťahuje na realizáciu dočasných stavebných prístupov k obojstranným oporám železničného mosta a na spevnené manipulačné plochy pre zapätkovanie automobilového žeriavu, ktoré sú navrhnuté pri košickej opore na oboch stranách trate. Každá plocha má výmeru cca 450 m², je spevnená železobetónovými prefabrikátmi. Manipulačné plochy aj dočasné prístupy budú umiestnené mimo vodného toku a jeho brehov, nebudú spojené so zásahom do územia UEV Poprad, ani do biotopov, ktoré sú predmetom ochrany.

Prevádzka železničnej trate nebude spojená so záberom pôdy.

Záber pôdy je vyhodnotený ako relevantný vstup pre ďalšie primerané posúdenie vplyvu na UEV Poprad.

4.2.2. Nároky na odber vody

Realizácia rekonštrukcie si nevyžiada odbery vody, ktoré by mohli ovplyvniť vodný tok Poprad, ani žiadne zmeny hydrologického režimu povrchových vôd. To platí aj pre prevádzkové obdobie. Tento vstup nie je zahrnutý do hodnotení vplyvu na UEV Poprad.

4.2.3. Nároky na suroviny a energie

Počas realizácie Projektu ŽSR sa predpokladá spotreba stavebných materiálov, najmä betónu, štrku, kameniva, ocelových konštrukcií, náterových hmôt a i. nevyhnutných pre realizáciu nových podpier a nosníkov mosta. Dodávka energií počas stavby je riešená zo zdrojov existujúcej prevádzky železnice, pohon stavebných mechanizmov a vozidiel nevyžaduje napojenie na verejné zdroje. Prevádzkové nároky sa v zásade oproti súčasnosti nezmenia.

Tento vstup nie je podstatný pre primerané posúdenie, ďalej sa neposudzuje.

4.2.4. Nároky na dopravnú a inú infraštruktúru

Prístup k stavenisku pre stavebnú techniku a nákladnú dopravu je riešený dočasnými prístupovými komunikáciami. Ku košickej opore sa navrhuje prístup po oboch stranách trate od existujúceho priecestia (150 m), k žilinskej opore je prístup navrhnutý od cesty I/18 (200). Prístupy majú šírku 3 m, sú spevnené uložením cestných železobetónových prefabrikátov. Po ukončení prác budú odstránené. Presun ocelových mostných konštrukcií bude prebiehať k mostu po existujúcej železničnej trati. Nároky na inú infraštruktúru sa neočakávajú.

Nároky na stavebnú dopravu sú riešené mimo plochy UEV Poprad, nie sú podstatným vstupom pre hodnotenia primeraného posúdenia.

Počas prevádzky budú dopravné nároky riešené v zásade v súčasnom rozsahu, zmenou budú mimoúrovňové križovania železnice a cestnej infraštruktúry, ktoré nemajú vplyv vo vzťahu k UEV Poprad.

Predmetom hodnotenia sú súvisiace vplyvy (hluk, imisie) spojené so stavebnou dopravou a železničnou dopravou počas prevádzky trate popísané v časti 4.3.

4.3. Údaje o výstupoch

4.3.1. Zdroje znečisťovania ovzdušia

K časovo obmedzenému lokálnemu zaťaženiu ovzdušia emisiami dôjde počas demontáže a stavby mosta. Zdrojom výfukových plynov a sekundárnej prašnosti bude stavebná nákladná doprava, autožeriav a ostatná stavebná technika, zdrojom emisií prachu budú aj búracie práce pri odstránení spodnej stavby pôvodného mosta. Súbežne bude ako zdroj sekundárnych emisií pôsobiť železničná doprava, ktorá bude prebiehať v obmedzenom režime po jednej koľaji.

Prevádzkové zdroje znečisťovania ovzdušia budú pôsobiť v súčasnom rozsahu.

Vzhľadom na predpokladaný rozsah a dĺžku pôsobenia možno tento vstup považovať za málo významný, ale z hľadiska vplyvu na predmet ochrany UEV Poprad relevantný, preto je predmetom ďalších hodnotení.

4.3.2. Odpadové vody

Počas realizácie rekonštrukcie mosta sa očakáva produkcia splaškových odpadových vôd viazaných na pracovníkov stavby, tieto budú likvidované mimo lokality, z hľadiska dopadu na UEV sú nepodstatné.

Predpokladá sa vznik dažďových vôd zo spevnených plôch manipulačných priestorov a prístupových trás. Vzhľadom na potenciálne riziko havarijného úniku nebezpečných látok z mechanizmov a vozidiel ide o výstup s možným vplyvom na predmet ochrany UEV Poprad.

Počas realizácie prác na odstránení pôvodných a budovaní nových betónových opôr a pri úpravách brehov pod mostom môže dochádzať k prípadnému zakaľovaniu vody v toku. Ide o výstup relevantný pre primerané posúdenie vplyvu.

Pre povrchovú úpravu a ochranu konštrukcií a základov nového mosta budú použité náterové a ochranné hmoty, ktoré sú nezávadné z hľadiska styku s vodným prostredím, ďalšie hodnotenia sa im preto nevenujú.

Prevádzkové vplyvy súvisiace s produkciou odpadových vôd ostanú vo vzťahu k UEV Poprad nezmenené, nie sú súčasťou hodnotenia.

4.3.3. Odpady

Počas výstavby budú vznikať stavebné odpady zaradené ako ostatné odpady, ktoré budú odvázané a zneškodňované mimo lokality. Značný objem stavebných odpadov vznikne z búrania spodnej stavby pôvodného mosta.

Pri dodržaní predpísaného spôsobu nakladania so vzniknutým odpadom sa nejedná o výstup, ktorý môže ovplyvniť predmet ochrany UEV Poprad. Ako relevantné výstupy sú hodnotené hluk a emisie spojené s prepravou stavebných odpadov popísané v iných častiach kap. 4.3.

Produkcia odpadov z prevádzky železničnej trate po ukončení stavby nie je relevantná pre posúdenie vplyvov na predmet ochrany UEV Poprad.

4.3.4. Hluk a vibrácie

Počas výstavby budú emisie hluku a prípadných vibrácií pochádzať z líniových zdrojov (pohyb nákladných automobilov a mechanizmov po príjazdových trasách) a zo stacionárnych zdrojov (prevádzka stavebných strojov), intenzívnym zdrojom hluku budú búracie práce. Súčasne s tým bude pôsobiť v dotknutej lokalite aj hluk z prevádzky železničnej dopravy po jednej z traťových koľají.

V období prevádzky po ukončení rekonštrukcie sa počíta so zvýšením rýchlosti vlakových súprav na trati. S tým bude spojená aj zvýšená hlučnosť prevádzky oproti súčasnosti.

Hluková záťaž je výstup, ktorý môže ovplyvniť citlivejšie druhy živočíchov. Z tohto dôvodu je tento výstup zahrnutý do primeraného posúdenia ako možný vplyv na predmet ochrany UEV Poprad.

5. Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000

V súlade s požiadavkou objednávateľa bolo pre primerané posúdenie ako dotknuté územie zvolené územie európskeho významu SKUEV0309 Poprad. Iné územia sústavy

NATURA 2000, ktoré sa nachádzajú v širšom území dotknutej lokality, nie sú vzhľadom na umiestnenie, rozsah a dosah vplyvov Projektu ŽSR relevantné ako dotknuté územia.

Dotknuté UEV Poprad predstavuje horný tok rieky Poprad v úseku od hranice Tatranského národného parku po hať MVE na juhozápadnom okraji zastavaného územia mesta Poprad, t. j. tok v celkovej dĺžke cca 15 km, lokálne aj s príľahlým územím. Predmet Projektu ŽSR (železničný most) je situovaný cca 5,5 km od severného okraja UEV v zastavanom území mesta Svit. V tomto úseku je pôvodné koryto toku Poprad upravené ako súčasť pomerne dlhého regulovaného úseku Svit – Poprad. Územie UEV je na lokalite Projektu ŽSR vymedzené ako koryto vodného toku vrátane upravených brehov. Podľa KN tvoria úsek UEV v mieste premostenia a vo vzdialenosti cca 80 m v smere proti prúdu a cca 10 m v smere po prúde zastavané plochy a nádvorcia. Nadväzujúci úsek dotknutej časti UEV po cestný most je v KN zaradený ako vodný tok. Koryto toku má v mieste premostenia šírku cca 12 m.

Priamymi zásahmi stavebnej činnosti bude dotknutý úsek UEV v mieste premostenia, a to v pôdoryse pôvodného mosta a do vzdialenosti 5 m pod a nad mostom (stavebné práce, pohyb techniky). Dotknutá plocha je cca 550 m², čo predstavuje 0,11 % plochy UEV Poprad. Dotknuté sú zastavané plochy, ktoré sú súčasťou železničnej trate. K zastavaniu iných plôch v rámci EUV nedôjde.

Situácia UEV Poprad a vymedzenie dotknutej časti UEV je v prílohách.

6. Hodnotenie vplyvov na dotknuté územia sústavy Natura 2000

6.1. Identifikácia dotknutých predmetov ochrany

Názov územia: **Poprad**

Kód územia: SKUEV0309

Rozloha: 48,56 ha (údaj SDF), 44,41 ha (údaj PS Poprad)

Ako vyplýva z posúdenia predpokladaných vstupov a výstupov Projektu ŽSR, predmet ochrany UEV Poprad bude dotknutý predovšetkým v etape realizácie Projektu. V období realizácie sa predpokladajú nasledovné vplyvy:

- likvidácia vegetačného krytu v rozsahu úpravy brehov v podmostí – trvalý vplyv
- rušivé vplyvy stavebnej činnosti na živočíchy v bezprostrednom okolí staveniska – dočasný, krátkodobý vplyv
- obmedzenie priechodnosti úseku pod mostom pre migrujúce semiakvatické živočíchy – dočasný, krátkodobý vplyv
- zakaľovanie vody pri realizácii úpravy brehov – dočasný krátkodobý vplyv
- potenciálne riziko znečistenia vody únikom ropných látok - dočasný krátkodobý vplyv
- pôsobenie emisií a prašnosti z búracích prác a z dopravy v blízkosti staveniska - dočasný krátkodobý vplyv

Prevádzkové vplyvy Projektu ŽSR sú spojené len so zvýšením rýchlosti na trati, pričom tento faktor nepredpokladá vznik nových vplyvov v území nad rámec už v súčasnosti pôsobiacich, dá sa predpokladať len zmena intenzity. V období prevádzky sa predpokladajú nasledovné vplyvy:

- zvýšenie rušivého pôsobenia hluku z prejazdu vlakov po trati – trvalý, ale sporadicky a krátkodobý pôsobiaci vplyv

- zosilnenie migračnej bariéry železničnej trate – trvalý vplyv

Na základe analýzy jednotlivých identifikovaných vplyvov vo vzťahu k biotopom a druhom európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany UEV Poprad, boli identifikované dotknuté druhy (tab. 1) a biotopy (tab. 2).

Dotknuté biotopy európskeho významu boli určené s pomocou kritérií:

- rozsah priameho záberu
- rozsah dočasného poškodenia
- možnosť ovplyvnenia nepriamymi vplyvmi (znečistenie vody a ovzdušia).

Dotknuté druhy živočíchov európskeho významu boli určené na základe kritérií:

- viazanosť druhu (generačná, topická, trofická, migračná) na časť územia UEV v dosahu predpokladaných vplyvov – výskyt zásadných miest z hľadiska biológie druhu
- priamy záber biotopu druhu
- citlivosť druhu na predpokladané výstupy (hluk, kvalita vody)
- mobilita druhu
- kvalita výskytu druhu v rámci UEV aj mimo (areál výskytu, geografická poloha, ohrozenosť a i.).

Tab. 1: Možnosť ovplyvnenia druhov, ktoré sú predmetom ochrany UEV Poprad

vedecký názov druhu	slovenský názov druhu	možnosť ovplyvnenia	typ vplyvu	komentár
<i>Lampetra planeri</i>	mihuľa potočná	áno	nepriamy	- Projekt ŽSR nebude spojený s trvalým záberom biotopu druhu - druh bude nepriamo dotknutý dočasnou zmenou kvality vody počas realizácie Projektu ŽSR
<i>Hucho hucho</i>	hlavátka podunajská	nie	žiadny	- prítomnosť druhu v dotknutom úseku UEV Poprad nie je potvrdená monitoringom, výskytovými dátami, údajmi SRZ ani z iných zdrojov - v rámci spresnenia v PS Poprad sa druh ako predmet ochrany chráneného územia Poprad neuvádza - záber potenciálneho biotopu druhu sa nepredpokladá
<i>Lutra lutra</i>	vydra riečna	áno	nepriamy	- Projekt ŽSR nebude spojený s trvalým záberom biotopu druhu - Projekt ŽSR môže spôsobiť

				dočasné a lokálne obmedzenie potravnnej migrácie vydry - druh môže byť dotknutý rušivými vplyvmi počas realizácie Projektu ŽSR - druh môže byť nepriamo dotknutý dočasnou zmenou kvality vody počas realizácie Projektu ŽSR - druh môže byť potenciálne dotknutý prevádzkovými vplyvmi železnice v dôsledku zvýšenia rýchlosti na trati (hluk, bariéra)
<i>Castor fiber</i>	bobor vodný	nie	žiadny	- druh sa v dotknutom úseku UEV nevyskytuje, absentujú vhodné biotopy

Tab. 2: Možnosť ovplyvnenia biotopov, ktoré sú predmetom ochrany UEV Poprad

kód biotopu	názov biotopu	možnosť ovplyvnenia	komentár
91E0*	Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy	nie	Projekt ŽSR nebude spojený s likvidáciou a poškodením biotopu, biotop sa v dotknutej časti UEV nevyskytuje, poškodenie a nepriame ovplyvnenie biotopu, ktorý sa vyskytuje vo vyššom úseku nad predmetným železničným mostom, je vylúčené
3220	Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov	nie	biotop sa v dotknutej časti UEV ani v úseku bezprostredne pod a nad predmetným železničným mostom nevyskytuje, Projekt ŽSR nebude spojený s likvidáciou a poškodením biotopu ani s jeho nepriamym ovplyvnením
3240	Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia so <i>Salix elaeagnos</i>	nie	biotop sa v dotknutej časti UEV ani v úseku bezprostredne pod a nad predmetným železničným mostom nevyskytuje, Projekt ŽSR nebude spojený s likvidáciou a poškodením biotopu ani s jeho nepriamym ovplyvnením

3260	Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu <i>Ranunculion fluitantis</i> a <i>Callitriche-Batrachion</i>	nie	biotop sa v rámci UEV nevyskytuje, PS Poprad (ŠOP SR, 2015) ho neuvádza ako predmet ochrany, Projekt ŽSR nebude spojený s likvidáciou a poškodením biotopu ani s jeho nepriamym ovplyvnením
6430	Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa	áno	biotop sa vyskytuje v dotknutom úseku UEV vo forme izolovaných fragmentov biotopu Br6 Brehové porasty deväťsilov, ktoré budú odstránené v súvislosti s úpravou brehu pri realizácii Projektu ŽSR

6.2. Vyhodnotenie vplyvov na predmety ochrany

V rámci predmetu ochrany UEV Poprad bol identifikovaný jeden dotknutý biotop európskeho významu, ktorý bude priamo dotknutý realizáciou Projektu ŽSR, a dva dotknuté druhy živočíchov európskeho významu, ktoré môžu byť potenciálne ovplyvnené vstupmi a výstupmi realizácie a prevádzky Projektu ŽSR a vyžadujú bližšie vyhodnotenie očakávaného vplyvu a jeho významnosti. Dotknutý biotop európskeho významu a dotknuté druhy európskeho významu nie sú zaradené ako prioritné.

Názov: Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa

Kód: **6430**

Charakteristika a ekologické nároky biotopu

Biotop je široko vymedzený, patria sem štyri podjednotky s diferencovanými nárokmi na stanovište:

- A15 vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa viazané na nivy horského až alpínskeho stupňa
- Br6 Brehové porasty deväťsilov na brehoch horských tokov a podsvahových prameniskách
- Br7 Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek osídľuje brehy väčších riek zásobovaných živinami v nížinách a pahorkatinách
- Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach viazané na alúviá vodných tokov, terénnych depresiách a prameniskách

Horný úsek toku Poprad má podmienky výskytu biotopu Br6 Brehové porasty deväťsilov. Sú viazané na prirodzené, poloprirodzené a zaburinené stanovišťa na brehoch vodných tokov v horských oblastiach. Na brehoch vytvára biotop bylinné lemy rôznej dĺžky a šírky.

Kvantitatívne a kvalitatívne údaje

Ťažisko rozšírenia biotopu je v alpskom bioregiónu, v panónskom sa vyskytuje len vzácné. V rámci SR je pomerne rozšírený, vyskytuje sa celom územím s výnimkou západného a južného Slovenska.

Výmera biotopu v SR v rámci alpského biogeografického regiónu sa odhaduje na 19,87 km². Kvalita biotopu na trvalých monitorovacích lokalitách v rámci alpského bioregiónu v SR je vyhodnotená ako priaznivá 61,9%, nevyhovujúca 27,8% a zlá 10,3%. Celkovo sa kvalita hodnotí ako nevyhovujúca (U1), vyhliadky biotopu predpokladajú zachovanie nevyhovujúceho stavu (Šeffero­vá et al. 2015). Na národnej úrovni je výsledný stav v rámci územia európskeho významu posúdený ako celkovo nevyhovujúci (U1).

V rámci SR sa výskyt udáva v 101 územiach európskeho významu vrátane UEV Poprad, biomonitoring zameraný na tento biotop však výskyt v UEV Poprad nevyhodnocuje (Šeffero­vá Stanová, 2015). V rámci spracovaného PS Poprad (ŠOP SR, 2015) je stav biotopu 6430 v UEV Poprad vyhodnotený ako nepriaznivý – narušený, rovnako vyhodnotená je aj reprezentatívnosť, relatívna rozloha a zacho­valosť biotopu v území.

Ohrozujúcimi faktormi sú v závislosti od konkrétnej podjednotky najmä nevhodný alebo chýbajúci manažment, vplyv pastvy a ruderalizácie, šírenie nepôvodných druhov, úpravy tokov.

Výskyt v dotknutom území

Charakteru vodného toku v rámci UEV Poprad zodpovedá výskyt podjednotky Br6 *Brehové porasty deväťsilov*. Podľa PS Poprad je biotop Br6 viazaný na prirodzené úseky na hornom toku Popradu a na úsek upraveného toku medzi Svitom a Popradom. V úseku regulácie, ktorý je dotknutý realizáciou Projektu ŽSR sa výskyt biotopu neuvádza. Biotop 6430 sa vyskytuje spravidla v kombinácii s inými nadväzujúcimi typmi biotopov, ktoré sú predmetom ochrany, a to s lesným biotopom 91E0* *Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy* a vodným biotopom 3220 *Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov*. Celková výmera biotopu Br6 v kombinácii s uvedenými biotopmi v rámci UEV Poprad je cca 4,9 ha (ŠOP SR, 2015).

Dotknutý úsek UEV sa nachádza v zastavanom území mesta Svit a je poznačený blízkosťou urbanizovaného prostredia. Vlastnú lokalitu Projektu ŽSR tvorí regulovaný úsek vodného toku Poprad a jeho brehov v križovaní železničnou traťou. Stavebnými prácami je priamo dotknutý úsek koryta a upravených brehov v pôdoryse mosta a vo vzdialenosti cca 10 m pod a 10 m nad mostom. Brehy toku v podmostí sú opevnené, dno je tu prirodzené. V úseku po prúde pod mostom je tok ohrádzovaný až po križovanie so štátnou cestou, vegetačný kryt na brehoch má poloprirod­ný charakter, je pravidelne manažovaný (kosenie), biotop Br6 tu nemá podmienky pre prirodzený vývoj. V úseku toku bezprostredne nad mostom pokračuje tok v upravenom koryte, tento úsek pomerne dobre revitalizuje. Ľavý breh je upravený vysokým zatrávneným násypom, cca 50 m nad premostením začína porast krovitých vrúb. Na pravej strane je úprava brehu menej výrazná, línia vrbových krovín začína cca 10 m nad mostom.

Podľa PS Poprad nie je v tomto úseku biotop vymedzený, terénnou obhliadkou však bol zaznamenaný lokálny a bodový výskyt deväťsilov (*Petasites* sp.) v blízkosti košickej aj žilinskej opory mosta, ktorý indikuje prítomnosť biotopu Br6. Biotop tvorí v brehovej línii plochy cca 3 m dĺžky a 2 – 3 m šírky na vtokovej časti mosta na oboch

brehoch. Ide o izolované fragmenty, ktoré osídlili okrajovú časť brehu spevneného v súvislosti s telesom mosta a železnice, kde došlo k rozrušeniu a rozpadu kamenného opevnenia. Porast je druhovo chudobný, poznačený blízkosťou trate. Porasty deväťsilov, ktoré vytvárajú nesúvislé línie boli zaznamenané vo vyššom úseku toku v kombinácii s biotopom krovín Kr9, tieto nebudú realizáciou Projektu ŽSR dotknuté.

Pravdepodobné vplyvy a ich významnosť

Projekt ŽSR bude spojený s trvalým záberom biotopu v rozsahu obojstrannej úpravy brehu, ktorá presahuje pôdorys mosta o cca 5 m na obe strany. Záber plochy biotopu sa vzťahuje na úsek na vtokovej časti mosta v celkovom rozsahu do 20 m². Ide o priestor narušenej časti opevnenia v bezprostrednej blízkosti železničného mosta, ktorý je vedený ako zastavané plochy a nádvorcia. Odstránené budú izolované plochy porastu, ku fragmentácii biotopu v rámci UEV nedôjde. V kvantitatívnom vyjadrení bude Projekt ŽSR spojený s likvidáciou biotopu 6430 na ploche, ktorá tvorí cca 0,004 % výmery UEV Poprad a cca 0,04 % výmery biotopu 6430 (v kombinácii s biotopmi 3220 a 91E0*) v rámci UEV Poprad. Vzhľadom k tomu, že súčasná plocha biotopu bude likvidovaná a nahradená opevnením valúnmi osadenými v cementovom lôžku, nie je predpoklad spätnej obnovy biotopu v tomto mieste, ide o trvalý zásah. Z hľadiska významnosti sa jedná o zanedbateľnú stratu, táto nemá vplyv na aktuálne rozšírenie a ďalší vývoj biotopu Br6 v prirodzených podmienkach vyššieho úseku toku. Podmienky postupnej revitalizácie upravených brehov nad mostom a možnosť ich budúceho osídlenia biotopom Br6 ostane zachovaná aj po rekonštrukcii mosta s prihliadnutím na zásahy vykonávané v súvislosti s údržbou regulovaného koryta zo strany správcu toku.

Imisné zaťaženie ako nepriamy dopad realizácie Projektu ŽSR má lokálny a dočasný charakter bez rizika vplyvu na biotop 6430. Potenciálne zhoršenie kvality vody počas realizácie sa vzťahuje na úsek pod mostom, biotop nebude ovplyvnený.

S prihliadnutím na umiestnenie odstránených fragmentov biotopu v regulovanom úseku toku, a to na pozemku zastavaných plôch, bezprostrednú blízkosť telesa železnice a izolovaný a bodový charakter výskytu možno posudzovať výsledný vplyv Projektu ŽSR na biotop európskeho významu 6430 *Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížín do alpínskeho stupňa* ako nevýznamný bez negatívneho dopadu na jeho rozšírenie, kvalitu a funkcie ako predmetu ochrany UEV Poprad.

Slovenský názov: **mihuľa potočná**

Vedecký názov: *Lampetra planeri*

Ekologické nároky druhu

Druh obýva potoky v podhorskom a horskom pásme s kamenistým dnom a čistou, prekysličenou vodou. Larvy (minohy) žijú zahrabané v pieščitých a ílovitých sedimentoch po dobu 3 až 5 rokov. Nie sú parazitické, živia sa drobnými organizmami a detritom v substráte dna. Metamorfóza začína zhruba po 2,5 až 3,5 rokoch, dospelé jedince strácajú svetloplachosť. Neres prebieha v jarnom období pri teplote vody 11 až 16 °C, samice kladú vajčká do plytkých pieskových a štrkových lavíc na miestach so slabším prúdom. Dospelé jedince neprijímajú potravu a po neresi hynú.

Kvantitatívne a kvalitatívne údaje

Druh má veľký areál rozšírenia, obýva väčšinu európskych úmorí. V rámci SR sa trvalo vyskytuje v povodí Popradu a Dunajca, v Ľubickom potoku, Velickom potoku, Lučivianke. Ohrozujúcimi faktormi sú najmä regulácie tokov, likvidácia meandrov ako typických biotopov, manažment rekreačného rybárstva.

Početnosť v SR v rámci alpského biogeografického regiónu sa odhaduje na 1000 až 5000 jedincov. Celková kvalita populácie na sledovaných trvalých monitorovacích lokalitách sa uvádza ako priaznivá (FV), kvalita biotopu a vyhliadky biotopu druhu sú však vyhodnotené celkovo ako nevyhovujúce. Výsledný stav druhu v rámci alpského bioregiónu je vyhodnotený na 66,7 % ako priaznivý, výsledný stav druhu na národnej úrovni sa uvádza ako nevyhovujúci (Janák, et al. 2015).

V rámci SR sa uvádza výskyt v 3 územiach európskeho významu (Ambróz et al. 2011), aktuálny monitoring potvrdzuje výskyt v 2 územiach európskeho významu: UEV Poprad a UEV Beliansky potok, stav v rámci UEV je vyhodnotený celkovo ako nevyhovujúci, stav v rámci UEV Poprad sa hodnotí rovnako (Janák, et al. 2015). Sledovanie druhu potvrdilo, že kvalita biotopu na monitorovacích plochách je priaznivá, početnosť populácie dosahuje 34 jedincov na 100 m toku. Druh má však ostrovčekovitý výskyt, jeho prítomnosť v toku nie je rovnomerná.

Výskyt v dotknutom území

Prítomnosť druhu v rámci UEV Poprad je potvrdená aktuálnymi výsledkami monitoringu na trvalej monitorovacej lokalite na toku Popradu nad MVE na západnom okraji mesta Poprad, ktoré overili výskyt juvenilných aj dospelých jedincov. Výskytové dáta z r. 2014 sú aj z lokality Svät z úseku nad cestným mostom I/18. Potvrdený tu bol len málopočetný výskyt juvenilných a ojedinelý výskyt adultných jedincov. Dynamika toku, morfológia koryta a substrátové pomery sú porovnateľné v celom tomto úseku vrátane lokality samotného mosta, kde bude prebiehať rekonštrukcia, preto možno považovať aj lokalitu Projektu ŽSR za vhodný biotop pre neres a prežívanie larválnych štádií mihule.

Pravdepodobné vplyvy a ich významnosť

Rekonštrukcia mosta nebude spojená s trvalým záberom biotopu, nakoľko nový most bude realizovaný v rozsahu súčasnej stavby a dno toku ostáva bez zásahu v pôvodnom stave. Pri realizácii sa zasiahne do koryta toku len v brehovej časti pri úpravách brehov (osadenie pätky a opevnenie brehu). Pre úpravu brehu budú použité prírodné materiály (valúny). Trvalý vplyv na biotop druhu možno vyhodnotiť ako nulový.

Počas realizácie prác na úprave brehu sa počíta s nevyhnutným pohybom pracovného stroja v koryte toku, pričom sa budú uvoľňovať a víriť jemné častice, detrit a piesok z dna koryta. Nemožno tak vylúčiť zakaľovanie vody v úseku po prúde pod mostom počas výkonu prác na úprave brehu. Tento vplyv možno vyhodnotiť ako lokálny, dočasný a krátkodobý. Dĺžka úpravy je cca 22 m na každom brehu. Pôsobenie bude obmedzené na dobu približne jedného týždňa, počas ktorej budú realizované úpravy. K narušeniu substrátu dna dôjde len samotným pohybom stroja v koryte, plošný zásah do dna sa neočakáva, celkový rozsah znečistenia nebude významný. Ovplyvnený bude úsek toku maximálne v dĺžke cca 100 m po najbližší priečny prah pod cestným mostom, kde je predpoklad usadzovania unášaných častíc v spomalenom prúde vody. V porovnaní so zakalením vodného prostredia pôsobením prírodných faktorov, predovšetkým

intenzívnych búrok a zrážok na horných úsekoch toku Poprad, možno hodnotiť tento vplyv Projektu ŽSR ako nepatrný a zanedbateľný. Vo vzťahu k larválnym štádiám mihule, ktoré žijú v substráte dna, sa negatívny vplyv neprejaví, ani v prípade realizácie prác v období neresu sa neočakáva ohrozenie adultných jedincov alebo zásadné zhoršenie podmienok ich prípadného rozmnožovania v tomto úseku.

Ostatné práce (búranie pôvodnej a budovanie novej spodnej stavby, demontáž a montáž mostnej konštrukcie) budú realizované mimo koryta toku, práce budú prebiehať zo suchého brehu. Výnimočne môže dochádzať k znečisteniu vody v toku aj pri prácach na spodnej stavbe mosta, napr. v prípade silných zrážok a následných splachov zeminy do toku. Ide však o potenciálne, časovo aj rozsahom obmedzené riziko. Takisto ohrozenie kvality vody nebezpečnými látkami má charakter potenciálneho rizika a je reálne len pri mimoriadnych havarijných situáciách. Tie je možné účinne eliminovať dodržaním štandardných technických, technologických a bezpečnostných opatrení. Z tohto pohľadu sa nejedná o preukázateľný vplyv na populáciu druhu.

Projekt ŽSR nepredpokladá zmenu hydrologických pomerov v toku ani vznik trvalej či dočasnej migračnej bariéry v koryte toku. Rušivé vplyvy výstavby a prevádzkové vplyvy železnice sú vo vzťahu k tomuto druhu irelevantné.

S prihliadnutím na posúdenie čiastkových vplyvov, možno konštatovať, že Projekt ŽSR nebude mať negatívny vplyv na druh mihule potočná, na jeho rozšírenie a kvalitu populácie v rámci UEV Poprad.

Slovenský názov: **vydra riečna**

Vedecký názov: *Lutra lutra*

Ekologické nároky druhu

Vydra riečna je semiakvatický druh, obýva tečúce aj stojaté vody. Nory buduje v strmších brehoch s bylinnou alebo drevinnou vegetáciou. Troficky je vydra vrcholovým predátorom, je to mäsožravá šelma, v jej potrave dominujú ryby, menej zastúpené sú obojživelníky, drobné cicavce a vtáky, hmyz.

Kvantitatívne a kvalitatívne údaje

Druh je rozšírený takmer v celej Európe a Ázii. V rámci Slovenska sa vyskytuje takmer na celom území s výnimkou časti juhozápadu a juhovýchodu. Najvýznamnejšími oblasťami výskytu sú povodia Kysuce, horného Váhu, Oravy, Turca, Popradu, Hrona, Ipľu, Torysy, Tople a prítokov.

Ohrozujúcimi faktormi sú úpravy tokov a likvidácia brehových porastov (strata a fragmentácia biotopov), znečistenie vôd, nedostatok potravy, antropogénne vyrušovanie a mortalita na cestách. Stav a ohrozenie populácie si vyžiadala spracovanie Programu záchranu druhu (Urban, Kadlečík 2001).

Početnosť v SR v rámci alpského biogeografického regiónu sa odhaduje na 1000 až 1500 jedincov, odhaduje sa progresívny trend vývoja populácie. Kvalita biotopu druhu je vyhodnotená ako nevyhovujúca (U1), rovnako aj kvalita populácie je hodnotená ako nevyhovujúca, a to napriek tomu, že na takmer 70% trvalých monitorovacích lokalitách je stav hodnotený ako dobrý. Dôvodom sú pretrvávajúce negatívne vplyvy (zásahy do koryt a brehových porastov, vznik migračných bariér, rušivé vplyvy). Celkové vyhladky biotopu

druhu sú vyhodnotené ako nevyhovujúce, výsledný stav v rámci UEV aj na národnej úrovni je hodnotený rovnako (Janák et al. 2015).

Na základe výsledkov monitoringu z obdobia 2013 až 2015 sa odhaduje abundancia populácie na 4 – 6 jedincov na 100 ha.

V rámci SR sa vyskytuje na 91 územiach európskeho významu (Ambróz et al. 2011), vrátane UEV Poprad. V rámci PS Poprad (ŠOP SR, 2015) je vyhodnotený celkový stav druhu v UEV Poprad ako priaznivý – dobrý, podobne je hodnotená relatívna početnosť a zachovalosť populácie v území. Z hľadiska izolovanosti je stav druhu nepriaznivý – narušený, čo vyplýva zo skutočnosti, že tok Popradu je v pomerne dlhom úseku trasovaný zastavaným územím v regulovanom koryte.

Výskyt v dotknutom území

Výskyt vydry riečnej je dlhodobou evidovaný v celom povodí rieky Poprad. Prítomnosť v UEV Poprad bola potvrdená výsledkami jednorazového celoslovenského mapovania druhu uskutočneného v zime 2007/2008 a celoplošného mapovania zameraného na územia európskeho významu v r. 2010 (Urban 2012). Ako ohrozujúci faktor pre tento druh v rámci UEV Poprad bola identifikovaná strata a fragmentácia biotopov, antropogénne vyrušovanie a mortalita na cestách (Urban, 2012). V rámci monitoringu živočíchov európskeho významu v SR nie sú priamo z toku Poprad známe aktuálne dáta a pre UEV Poprad nie je vyhodnotený stav vydry riečnej. Výskyt potvrdzujú poznatky ŠOP SR Správy TANAP zhrnuté v dokumentácii ochrany prírody pre chránené územie Poprad (PS Poprad, ŠOP SR, 2015). Horný úsek UEV po mesto Svit má priaznivé podmienky pre rozmnožovanie, trofiu aj úkryty. Úsek v zastavanom území mesta je nevyhovujúci pre trvalú prítomnosť vydry z dôvodu obojstrannej úpravy koryta a absencie brehových porastov. Je pravdepodobné, že aj tu sa vydra napriek urbanizácii prostredia môže ojedinele prechodne vyskytovať za účelom lovu, migrácia je však v niektorých úsekoch limitovaná technickými prekážkami.

V mieste križovania toku Poprad železničnou traťou sa nenachádza biotop vhodný pre trvalú prítomnosť vydry, rozmnožovanie ani úkryty, brehy sú upravené, sčasti spevnené, bez vhodných porastov. Predmetným železničným mostom začína smerom po prúde pomerne dlhý úsek v zastavanom území, ktorý je možné považovať výlučne za trofický biotop vydry. Železničný most je v súčasnosti z hľadiska migrácie priechodný podmostím po oboch brehoch. Cca 80 m nižšie pod cestným mostom na I/18 však začína úsek toku s obojstranným kolmým opevnením koryta bez suchého prechodu, čím je pohyb vydry v smere po prúde značne obmedzený. Pobytové znaky (stopy, trus) vydry neboli počas obhliadky v lokalite pod mostom zaznamenané. Priestor dotknutý Projektom ŽSR možno teda v rámci UEV Poprad hodnotiť ako potenciálny trofický biotop vydry riečnej s prepojením na vhodné pobytové a generačné biotopy vo vyšších úsekoch, zároveň ako okrajový bod v súčasnej fragmentácii UEV Poprad vo vzťahu k tomuto druhu.

Pravdepodobné vplyvy a ich významnosť

Realizácia Projektu ŽSR nepredpokladá stratu ani podstatnú zmenu súčasného biotopu vydry riečnej v rámci dotknutej lokality. Nová spodná stavba železničného mosta je projektovaná v pôdoryse pôvodnej bez záberu ďalších plôch. Počíta sa s úpravou brehu a jeho spevnením, ktoré presahuje súčasný rozsah opevnenia na vtokovej aj výtokovej strane mosta o cca 5 m. Opevnenie je riešené z prírodného materiálu (valúny), samotná

úprava nepredstavuje pre vydru bariéru ani rušivý prvok. Stavba mosta je projektovaná tak, že pod mostom medzi oporou a šikmým svahom brehu ostane zachovaný suchý prechod v šírke cca 3 m po oboch stranách koryta. V návrhu bola zohľadnená aj hladina vody pri vyšších vodných stavoch, suchá cesta pod mostom bude funkčná aj pri prietoku Q_{100} , čo je v porovnaní so súčasným stavom zlepšenie, nakoľko aktuálny prechod pod mostom je umiestnený pod hladinou zátopy. Podmienky trofickej prítomnosti a možnosti migrácie jedincov druhu po ukončení rekonštrukcie mosta ostanú zachované.

V etape realizácie Projektu ŽSR sa predpokladá určitý rozsah rušivých vplyvov z titulu prevádzky stavebnej techniky, búracích a stavebných prác, demontáže konštrukcií a pod. Ide o dočasný a krátkodobý vplyv po dobu cca 6 mesiacov. Rušivé vplyvy sa budú kumulovať s hlukom z prechodu vlakov po jednej koľaji mosta v rámci obmedzenej prevádzky počas rekonštrukčných prác. Hluk zo železničnej dopravy je faktor, ktorý tu pôsobí už v súčasnosti, nemá permanentný, ale opakovaný krátkodobý charakter. Výsledný rušivý efekt bude vo vzťahu k predpokladanému pohybu vydry po toku len lokálny s dosahom na najbližší úsek toku. Vzhľadom na mobilitu jedincov druhu nepredstavuje vyrušovanie riziko negatívneho vplyvu. S ohľadom na skutočnosť, že priestor dotknutý hlukom nie je pre miestnu populáciu druhu ťažiskový, zhoršenie funkcie UEV Poprad pre reprodukciu a prežívanie druhu je z titulu vyrušovania vylúčené.

Trvalý vplyv vyrušovania počas prevádzky železničnej trate sa v zásade nelíši od súčasného. Rekonštrukcia trate nemení rozsah a intenzitu vlakovej prepravy, umožní len zvýšenie traťovej rýchlosti. S tým bude spojená aj vyššia intenzita hluku v momente prejazdu vlakových súprav mostom, vo vzťahu k vydre a jej sporadickej prítomnosti v tomto úseku UEV Poprad však možno tento rozdiel považovať za málo významný.

Zvýšenie rýchlosti prepravy na modernizovanej trati spôsobí zintenzívnenie rizika stretu živočíchov s prechádzajúcimi vlakmi. Priebeh líniovej bariéry trate aj samotný stresový efekt bude však aj po ukončení realizácie rovnaký a pre vydru, ktorá je viazaná na UEV Poprad a bude mať vytvorený funkčný prechod popod železničný most, sa situácia nezmení.

Počas rekonštrukcie mosta sa predpokladá, že podmienky voľného pohybu vydry popod most budú čiastočne alebo úplne obmedzené z dôvodu vzniku lokálnej bariéry staveniska do času ukončenia úpravy brehov a vybudovania nového funkčného prechodu. Prístupové cesty k stavenisku sú navrhnuté pozdĺž železničnej trate, takže nové líniové bariéry nevzniknú, efekt sa kumuluje s existujúcim. V krátkom čase obmedzenia prechodu vydry popod most sa nedá teoreticky vylúčiť pohyb jedincov priamo cez trať a stavebné prístupy v blízkosti toku s možným stretom s vozidlami a vlakmi. Dá sa však predpokladať, že primárne sa tu uplatnia predovšetkým rušivé vplyvy výstavby, čo celkovo obmedzí prípadnú prítomnosť vydry v tomto priestore a jej pokusy o prekonanie dopravných trás, takže riziko mortality sa nezvýši.

Vydra riečna ako predátor patrí k druhom, u ktorých je zhoršenie kvality povrchových vôd ohrozujúcim faktorom z dôvodu kumulácie znečistenia trofiou. Projekt ŽSR môže spôsobiť zmenu kvality vody len lokálne a krátkodobo pri práci v koryte toku a v prípade havarijnej situácie s únikom nebezpečných látok, čo má charakter nevýznamného potenciálneho rizika. Dočasný charakter vplyvu a polovodný spôsob života vydry vylučuje trvalé ovplyvnenie populácie druhu v rámci UEV, nepredpokladá sa ani relevantné ohrozenie rýb ako potravinnej ponuky v dôsledku prípadného znečistenia spôsobeného Projektom ŽSR.

Imisné znečistenie lokality výfukovými plynmi a sekundárnou prašnosťou z činnosti stavebnej techniky a z búracích prác možno posudzovať ako lokálne a málo významné, bez rizika ovplyvnenia populácie druhu.

S prihliadnutím na posúdenie čiastkových vplyvov, možno posudzovať výsledný vplyv Projektu ŽSR na druh vydra riečna ako mierne negatívny v zmysle metodiky, bez podstatného dopadu na rozšírenie a kvalitu populácie druhu v rámci UEV Poprad.

Tab. 3: Predpokladané vplyvy Projektu ŽSR na dotknuté predmety ochrany územia UEV Poprad

predmet ochrany	významnosť vplyvov	charakteristika vplyvov
6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa	0	- záber izolovaného ruderalizovaného fragmentu biotopu 6430 (Br6) na zastavanom pozemku železničnej trate v rozsahu 0,004 % výmery UEV bez preukázateľného vplyvu na biotop ako predmet ochrany UEV Poprad
mihuľa potočná <i>Lampetra planeri</i>	0	- žiadny preukázateľný trvalý vplyv na biotop druhu - potenciálny krátkodobý vplyv zakaľovania vody počas úpravy brehov (v dĺžke brehu cca 22 m, počas cca 1 týždňa) v úseku pod križovaním bez preukázateľného zhoršenia podmienok prežívania larválnych štádií a neresu
vydra riečna <i>Lutra lutra</i>	- 1	- žiadny vplyv na biotop druhu v dôsledku projektu ŽSR - málo významné dočasné obmedzenie potravnnej migrácie v dotknutom úseku UEV Poprad počas realizácie Projektu ŽSR - málo významné dočasné zvýšenie rizika stretu so železničnou a stavebnou dopravou počas realizácie Projektu ŽSR - málo významné negatívne ovplyvnenie druhu v dôsledku rušivých vplyvov počas realizácie Projektu ŽSR - žiadny preukázateľný vplyv prevádzky železničnej dopravy s vyššou traťovou rýchlosťou po ukončení rekonštrukcie trate v zmysle Projektu ŽSR

6.3. Vyhodnotenie možných kumulatívnych vplyvov

Pre potreby tohto primeraného posúdenia boli preverené všetky zverejnené zámery a plánované akcie v okrese Poprad, predovšetkým v katastrálnom území obcí, na území ktorých je vyhlásené ÚEV Poprad. Identifikované boli len plánované zmeny a doplnky ÚPN mesta Poprad a obce Mengusovce, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Svit a lokálne projekty v zastavanom území mesta Poprad. Žiadny z uvedených projektov a strategických dokumentov nezahŕňa činnosti, ktoré by mohli mať priamu alebo nepriamu väzbu na vodný tok Poprad s možným kumulatívnym vplyvom na predmet ochrany UEV Poprad.

Preverený bol aj strategický dokument Aktualizácia Koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov v SR do r. 2030. V zozname odporúčaných profilov sa neuvádza žiadny technicky využiteľný stupeň na hornom toku rieky Poprad zahrnutej do UEV Poprad ani na nižších úsekoch v blízkosti UEV Poprad.

Už existujúce migračné bariéry pričných prahov v regulovanom úseku toku medzi Svitom a Popradom a stupňov MVE Mengusovce, Mlynský náhon a MVE Svit - Podskalka nie sú z hľadiska spolupôsobenia existujúcich a predpokladaných vplyvov relevantné, nakoľko Projekt ŽSR vylučuje ovplyvnenie migrácie rýb a iných vodných živočíchov aj trvalé zmeny biotopu, ktoré by mohli znásobiť súčasný nepriaznivý efekt. Rovnako je vylúčená kumulácia vplyvu Projektu ŽSR a odberov vody a derivácií prietokov Popradu pre potreby MVE a rybníčného hospodárstva, nakoľko Projekt ŽSR nebude spojený so žiadnou zmenou hydrologického režimu povrchových vôd Popradu.

Na základe dostupných zdrojov je možné konštatovať, že nebol identifikovaný prípadný kumulatívny vplyv Projektu ŽSR a iných plánov a projektov na územie UEV Poprad a jeho predmet ochrany.

7. Vyhodnotenie vplyvov projektu na integritu územia sústavy Natura 2000

Z podrobných posúdení v prechádzajúcich častiach vyplýva, že predmetný Projekt ŽSR nebude mať preukázateľný negatívny vplyv na dotknutý biotop európskeho významu 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa a druh európskeho významu mihul'a ukrajinská (*Lampetra planeri*). Výsledný vplyv na dotknutý druh európskeho významu vydra riečna (*Lutra lutra*) bol vyhodnotený ako nevýznamný negatívny. U žiadneho dotknutého druhu a biotopu, ktorý je predmetom ochrany územia SKUEV0309 Poprad, nebol vyhodnotený významný negatívny dopad. **Projekt ŽSR nebude mať významný nepriaznivý vplyv na integritu územia európskeho významu SKUEV0309 Poprad.**

8. Návrh zmierňujúcich opatrení

Najvýznamnejšie trvalé dopady na predmet ochrany UEV Poprad vyplývajúce z rekonštrukcie a následnej prevádzky železničného mosta boli eliminované už v procese posudzovania a projektovej prípravy stavby na základe požiadaviek orgánov a organizácií ochrany prírody a krajiny, ktoré sa týkali najmä zachovania migračnej priechodnosti mosta a materiálového prevedenia úpravy brehu. Podmienky boli v plnom rozsahu zohľadnené v projektovej dokumentácii, ktorá bola použitá ako podklad pre účely tohto primeraného

posúdenia. Nepriaznivé vplyvy počas realizácie stavby budú vylúčené alebo obmedzené dodržaním štandardných organizačných, technických a technologických opatrení, ktoré sú zahrnuté v projektovej dokumentácii alebo vyplývajú z uplatnenia príslušných právnych noriem.

V prípade Projektu ŽSR boli identifikované len dočasné a krátkodobé málo významné nepriaznivé vplyvy na druh európskeho významu vydra riečna v období realizácie. S ohľadom na ich charakter, predpokladané trvanie a významnosť sa ďalšie zmiernujúce opatrenia nenavrhuje.

9. Záver

Na základe hodnotení vykonaných týmto primeraným posúdením možno konštatovať, že **Projekt „ŽSR, Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice, úsek trate Liptovský Mikuláš – Poprad – Tatry (mimo), 1. etapa (úsek trate Poprad Tatry (mimo) – Lučivná, UČS 401 – UČS 403, žkm 200,300 – 213,000)“ nemá významný nepriaznivý vplyv na integritu územia európskeho významu SKUEV0309 Poprad** z hľadiska cieľov jeho ochrany, a to samostatne ani v kombinácii s inými projektmi a plánmi v dotknutom území.

10. Použité zdroje údajov

- ŽSR, Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice, úsek trate Liptovský Mikuláš – Poprad – Tatry (mimo), 1. etapa (úsek trate Poprad Tatry (mimo) – Lučivná, UČS 401 – UČS 403, žkm 200,300 – 213,000), SO 402-33-05 Žst. Svit, rekonštrukcia železničného mosta v nžkm 207,356, (sžkm 207,369), dokumentácia pre realizáciu stavby, technická správa, REMIMG CONSULT a.s., Bratislava, 2011
- Modernizácia železničnej trate Žilina - Košice, úsek trate Liptovský Mikuláš - Poprad Tatry (mimo), I. etapa sžkm 200,300 - 209,800, zámer podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z.z., REMING Consult a.s., Bratislava, 2006
- Modernizácia železničnej trate Žilina - Košice, úsek trate Liptovský Mikuláš - Poprad Tatry (mimo), I. etapa sžkm 200,300 - 209,800, rozhodnutie zo zisťovacieho konania podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z.z., Obvodný úrad životného prostredia v Poprade č.j. 2006/02202-BM,HJ zo dňa 08.12.2006
- Metodika hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v Slovenskej republike, Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 2014
- Janák, M., Černecký, J., Saxa, A., (eds.), 2015 Monitoring živočíchov európskeho významu v Slovenskej republike. Výsledky a hodnotenie za roky 2013 - 2015. Banská Bystrica: Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. 300 s.
- ŠefferoVá Stanová V., GalvánkOVá, J., Rizman, I., (eds.), 2015 Monitoring rastlín a biotopov európskeho významu v Slovenskej republike. Výsledky a hodnotenie za roky 2013 - 2015. Banská Bystrica: Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. 300 s.
- Program starostlivosti o chránený areál Poprad (územie európskeho významu), Štátna ochrana prírody SR, Správa TANAP, 2015

- Urban, P., Kadlečík, J. 2001: Program záchrany chráneného ohrozeného druhu vydra riečna *Lutra lutra* (Linnaeus, 1758). ŠOP SR, Banská Bystrica, 20 pp.
- Urban, P. 2012: Mapovanie vydry riečnej na Slovensku. Bulletin Vydra, 15: 9 – 21.
- Stanová V., Valachovič M., (eds.) 2002: Katalóg biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 p.
- Viceníková, A., Polák, P. (eds.), 2005: Európsky významné biotopy na Slovensku. ŠOP SR, Banská Bystrica, 151 s.
- Ambróz, L. (eds.), 2011: Atlas druhov európskeho významu pre územia Natura 2000 na Slovensku. Liptovský Mikuláš: Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, 520 s.
- Polák, P., Saxa, A. (eds.), 2005: Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 s.
- Mužík, V., 2011: ichtyologická štúdia toku Poprad pre potreby povolovacích konaní vodného diela MVE Orlov, Banská Bystrica
- Lichá, Z. 2010: Mapovanie migračných bariér na tokoch Slovenska. ŠOP SR, Banská Bystrica
- Zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/147/ES o ochrane voľne žijúceho vtáctva
- Smernica Rady č. 92/43/ES o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu
- Uznesenie vlády č. 577/2011, ktorým sa schvaľuje návrh aktualizácie národného zoznamu území európskeho významu
- Štandardný dátový formulár pre územia NATURA 2000 dostupný na <http://www.sopsr.sk/natura/>
- Zoologická databáza ISTB, Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 2016 dostupný na <http://www.sopsr.sk/istb/index.php?m=cdainfo&ac=1>
- <http://geo.enviroportal.sk/>
- Komplexný informačný a monitorovací systém Štátnej ochrany prírody SR, Banská Bystrica, 2016, dostupný na <http://www.biomonitring.sk/>
- mapový portál Štátnej ochrany prírody SR, 2016 dostupný na <http://maps.sopsr.sk/mapy/map.html>
- informačný systém EIA/SEA, 2016 dostupný na <http://www.enviroportal.sk/sk/eia>
- <http://www.srzsvit.sk/>
- <http://www.mosrzpoprad.sk/>

11. Prílohy

- Situácia dotknutého územia SKUEV0309 Poprad
- Situácia lokality Projektu ŽSR
- Situácia dotknutej časti SKUEV0309 Poprad
- SO 402-33-05 Žst. Svit, rekonštrukcia železničného mosta, prehľadný výkres – pôdorys, rezy (prevzaté z projektovej dokumentácie pre realizáciu stavby, REMING Consult a.s. Bratislava, 2011)
- Fotodokumentácia

Spracoval:
RNDr. Mária Zuskinová, Z&M consult Likavka

Likavka, august 2016

PRÍLOHY